Forslag til Rådets beslutning om vedtagelse af Fællesskabets handlingsprogram til styrkelse af efter- og videreuddannelse

KOM(89) 567 endelig udg.

(Meddelelse fra Kommissionen den 20. november 1989)

(90/C 12/08)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 128,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Hovedmålene for en fælles erhvervsuddannelsespolitik er formuleret i det andet princip i Rådets afgørelse 63/266/EØF [1], hvori der bl.a. lægges vægt på nødvendigheden af på forskellige trin af den erhvervsmæssige løbebane at fremme faglig efter- og videreuddannelse, der er tilpasset kravene, samt eventuel omskoling; i det tiende princip i afgørelse 63/266/EØF anføres det, at der kan iværksættes særlige foranstaltninger til løsning af specielle problemer inden for visse erhvervsområder eller persongrupper;

Det Europæiske Råd har erklæret, at virkeliggørelsen af det indre marked skal ledsages af en forbedret adgang til erhvervsuddannelse (Hannover, den 27.-28. juni 1988); det har understreget, at Fællesskabets indsats skal bidrage til den bedst mulige udnyttelse af de menneskelige ressourcer og til at lette fremtidige tekniske ændringer og tilpasninger; der har udtalt, at reformen af erhvervsuddannelsessystemerne, herunder livslang efter- og videreuddannelse, kommer til at spille en afgørende rolle i virkeliggørelsen af disse mål (Rhodos, den 2.-3. december 1988), og det har noteret sig enigheden i Rådet om efter- og videreuddannelsen (Madrid, den 26.-27. juni 1989);

Europa-Parlamentet vedtog den 15. marts 1989 en beslutning om det indre markeds sociale dimension [2], hvori det påpeger behovet for en investering i erhvervsuddannelse og en bedre udnyttelse af de menneskelige ressourcer; især fremhæver det, at erhvervsuddannelse og forvaltning af de menneskelige ressourcer er afgørende forudsætninger for virksomhedernes omstillingsevne og mulighed for at tilpasse sig ændrede vilkår, hvorfor det er vigtigt at tilskynde dem til at investere på disse områder;

Rådet erklærede i sin resolution af 5. juni 1989 om efter- og videreuddannelse [3], at erhvervsuddannelse — som en afgørende faktor i den økonomiske og sociale politik — spiller en vigtig rolle i strategien for virkeliggørelsen i 1992 af det indre marked, herunder den sociale dimension og den økonomiske og sociale samhørighed; det udtalte, at alle arbejdstagere, afhængigt af behovet, bør have adgang til efter- og videreuddannelse og nyde godt deraf; det opfordrede medlemsstaterne til, under hensyntagen til de berørte parters interne retlige kompetence, at træffe eller tilskynde til en række foranstaltninger; det opfordrede Kommissionen til snarest muligt at fremsætte forslag til et handlingsprogram på efter- og videreuddannelsesområdet;

de stadig hurtigere tekniske, økonomiske og industrielle forandringer i en skærpet konkurrencesituation og den snarlige virkeliggørelse af det indre marked kræver i dag en styrkelse af efter- og videreuddannelsens foregribende og justerende rolle samt af de eksisterende ordninger;

lige adgang til efter- og videreuddannelse er en vigtig forudsætning for ligestilling mellem mænd og kvinder;

et nøje kendskab til udviklingen i kvalifikationerne er en nødvendig forudsætning for udformning af erhvervsmæssig grunduddannelse og efter- og videreuddannelsesforanstaltninger, der er tilpasset arbejdsmarkedets krav;

[1] EFT nr. 63 af 20. 4. 1963, s. 1338/63.

[2] EFT nr. C 96 af 17. 4. 1989, s. 61.

[3] EFT nr. C 148 af 15. 6. 1989, s. 1.

samarbejde mellem medlemsstaterne vil give dem mulighed for at styrke efter- og videreuddannelsestilbuddene til alle arbejdstagere, at bidrage til den bedst mulige udnyttelse af de menneskelige ressourcer via uddannelse og bidrage til investering i de menneskelige ressourcer, at opnå en betydelig udvidelse af adgangen til efter- og videreuddannelse for alle arbejdstagere samt gennem en opprioritering af den europæiske dimension at styrke efter- og videreuddannelsens rolle som instrument til foregriben, tilpasning og social opstigning; dette samarbejde skal baseres på de allerede eksisterende ordninger i medlemsstaterne under hensyntagen til forskellene mellem de nationale retssystemer og national praksis samt under hensyntagen til de berørte parters interne retlige kompetence og til princippet om aftalefrihed;

Fællesskabet kan yde et væsentligt bidrag til samarbejdet mellem medlemsstaterne gennem iværksættelse af et handlingsprogram med sigte på at støtte og supplere den politik og de aktiviteter, der iværksættes af og i medlemsstaterne på efter- og videreuddannelsesområdet; dette program skal udformes på en sådan måde, at der bliver tale om en reel interaktion med Den Europæiske Socialfonds interventioner (1), EUROTECHNET-programme (2) og COMETT-programmet (3), IRIS-nettet (4) vedrørende erhvervsuddannelse for kvinder i lyset af 1992, samt de forsøg, der gennemføres til fordel for små og mellemstore virksomheder (5);

dette program skal udformes på en sådan måde, at det kan engagere alle de implicerede parter i styrkelsen af efter- og videreuddannelsen og skabe sammenhæng mellem de nye initiativer, der iværksættes af og i medlemsstaterne; det skal derfor bestå af to komplementære dele, nemlig en række generelle principper og en række tværnationale foranstaltninger; de generelle principper tager sigte på at fremme konvergensen i de foranstaltninger, der træffes af myndighederne i medlemsstaterne, bl.a. med henblik på at sikre en markant forbedring af adgangen til efter- og videreuddannelse; de tværnationale foranstaltninger tager sigte på at give en betydelig fællesskabsimpuls til medlemsstaternes bestræbelser på at styrke efter- og videreuddannelsen samt på gennem Fællesskabets bidrag at øge effekten af de aktiviteter, der iværksættes af og i medlemsstaterne på dette område;

arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan (UNICE, CEEP, EFS) er, efter den fælles udtalelse af 6. marts 1987 om uddannelse og motivation, for tiden i gang med at udarbejde en ny fælles udtalelse, der skal indeholde en præcisering af deres hovedsynspunkter på efter- og videreuddannelsesområdet; de bør derfor inddrages snævert i gennemførelsen af programmet, så der opnås synergi med konklusionerne af den sociale dialog —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Et handlingsprogram til styrkelse af efter- og videreuddannelse i Fællesskabet vedtages for perioden 1. juli 1990 til 31. december 1993. Det har til formål at støtte og supplere den politik og de aktiviteter, der iværksættes af og i medlemsstaterne med sigte på at styrke efter- og videreuddannelsen. Det er udformet med henblik på at inddrage alle berørte parter (virksomheder, erhvervsuddannelsesinstitutioner og -organer, arbejdsmarkedets parter, offentlige myndigheder) og skabe konvergens mellem disses bestræbelser på at virkeliggøre følgende mål:

Alle arbejdstagere i Det Europæiske Fællesskab bør igennem hele deres erhvervsmæssige løbebane have adgang til efter- og videreuddannelse og nyde godt heraf. Der må ved fastlæggelse af betingelserne for adgang til denne uddannelse ikke ske forskelsbehandling på grundlag af nationalitet.

De kompetente myndigheder, virksomhederne og arbejdsmarkedets parter skal hver inden for deres kompetenceområde, iværksætte efter- og videreuddannelsestiltag, der giver alle mulighed for at ajourføre deres uddannelse, f.eks. i forbindelse med uddannelsesorlov, samt for at videreuddanne sig og erhverve nye færdigheder, bl.a. i lyset af den tekniske udvikling.

Artikel 2

Programmet har følgende mål:

a) at anspore til en øget og mere rationel investeringsindsats på efter- og videreuddannelsesområdet, især ved udvikling af nyskabende partnerskaber, der kan bidrage til at gøre myndighederne (især i regionerne), virksomhederne (især de små og mellemstore virksomheder), arbejdsmarkedets parter og de enkelte arbejdstagere mere bevidste om fordelene ved at investere i uddannelse;

b) at støtte nyskabelser med hensyn til uddannelsesforvaltning, uddannelsesmetoder og -udstyr, især med henblik på at udforme uddannelsesinitiativer til fordel

(1) EFT nr. L 185 af 15. 12. 1988, s. 9, og EFT nr. L 374 af 31. 12. 1988, s. 21.
(2) EFT nr. C 186 af 25. 6. 1983, s. 1.
(3) EFT nr. L 13 af 17. 1. 1989, s. 28.
(4) EFT nr. L 342 af 4. 12. 1987, s. 35.
(5) EFT nr. L 239 af 16. 8. 1989, s. 33.

for de arbejdstagerkategorier, erhvervssektorer og regioner i Fællesskabet, hvis nuværende uddannelsesfrekvenser og uddannelsesinvesteringer er særlig lave;

c) at fremme strategisk planlægning og udformning af uddannelsesinitiativer, der direkte tager højde for konsekvenserne af virkeliggørelsen af det indre marked, især gennem støtte til tværnationale uddannelsesprojekter, bl.a. i grænseegne, samt til udveksling af informationer og erfaringer;

d) at bidrage til, at erhvervsuddannelsessystemerne bliver mere effektive og bedre i stand til at reagere på ændringerne på arbejdsmarkedet i Fællesskabet, ved på alle niveauer at styrke bestræbelserne på at følge og analysere udviklingen på efter- og videreuddannelsesområdet, ved at tilstræbe bedre prognoser over kvalifikations- og erhvervsbehovene og ved at drage omsorg for en generel og effektiv udbredelse af kendskabet til disse udviklingstendenser.

Artikel 3

Programmet består i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet af to dele:

a) en række generelle principper, der er nærmere beskrevet i artikel 5, og som under hensyntagen til de berørte parters interne retlige kompetence tager sigte på at støtte og supplere den politik og de foranstaltninger, medlemsstaterne iværksætter for at styrke efter- og videreuddannelsen;

b) en række tværnationale foranstaltninger, der er nærmere beskrevet i artikel 6 og i bilaget, og som iværksættes på fællesskabsplan med sigte på at støtte og supplere de aktiviteter, der iværksættes af og i medlemsstaterne.

Artikel 4

I denne beslutning forstås ved

— »efter- og videreuddannelse«: i vid forstand enhver erhvervsuddannelsesforanstaltning, der følges af en arbejdstager i Det Europæiske Fællesskab i løbet af hans erhvervsmæssige løbebane. Foranstaltningerne har et af de tre følgende formål, hvad enten de foregår i eller uden for virksomhederne;

  — en løbende tilpasning til udviklingen i erhvervene og i arbejdsfunktionernes indhold og herigennem en forbedring af de færdigheder og kvalifikationer, der er nødvendige for at styrke de europæiske virksomheders og deres medarbejderes konkurrencemæssige stilling;

  — social opstigning, ved at talrige arbejdstagere får mulighed for at højne deres kvalifikationsniveau og derved forbedre deres chancer;

  — en forebyggende funktion med henblik på at foregribe virkningerne af virkeliggørelsen af det indre marked og for at overvinde de vanskeligheder, der rammer sektorer og virksomheder under økonomisk eller teknologisk strukturomlægning;

— »virksomhed«: enhver form for økonomisk aktivitet, såvel store som små og mellemstore virksomheder, uanset deres retlige status og uanset, hvilken erhvervssektor de opererer i;

— »erhvervsuddannelsesinstitution«: enhver offentlig, halvoffentlig eller privat institution, der tilbyder erhvervsuddannelse, videreuddannelse, ajourføring af kvalifikationer eller omskoling, uanset hvorledes disse institutioner benævnes i medlemsstaterne. Udtrykket »erhvervsuddannelsesinstitution« dækker endvidere selvstændige erhvervssammenslutninger og økonomiske organisationer (bl.a. handels- og industrikamre og/eller lignende), der tilbyder uddannelsesforløb, hvortil også andre end deres medlemmer har adgang;

— »arbejdstager«: enhver person, der har et indtægtsgivende arbejde, herunder også selvstændige erhvervsdrivende.

Artikel 5

1. De generelle principper samt de i artikel 6 omhandlede tværnationale foranstaltninger bidrager til at lette konvergensen mellem de foranstaltninger, bestemmelser og nye initiativer, der gennemføres af medlemsstaterne — i overensstemmelse med deres nationale retssystemer og national praksis samt under hensyntagen til de berørte parters interne retlige kompetence og under overholdelse af de forskellige overenskomstsystemer — og som tager sigte på:

a) at fremme den europæiske dimension i foranstaltningerne med henblik på at styrke efter- og videreuddannelsen som instrument til foregriben, tilpasning og social opstigning;

b) i samråd med arbejdsmarkedets parter at sikre, at de dårligst kvalificerede arbejdstagere, uanset deres status, nyder godt af efter- og videreuddannelsesforanstaltninger, der bibringer grundlæggende erhvervskvalifikationer;

c) at fremme reel ligestilling med hensyn til mænds og kvinders adgang til efter- og videreuddannelse;

d) at styrke incitamenterne til virksomhedernes, især små og mellemstore virksomheders, investeringer i efter- og videreuddannelse;

e) under hensyntagen til arbejdsmarkedsparternes synspunkter at tilstræbe en bedre analyse på alle niveauer af udviklingen i kvalifikationer samt en øget konvergens mellem erhvervsuddannelsens og arbejdsmarkedets mål;

f) at udbygge efter- og videreuddannelsestilbuddene, eventuelt i etaper, efter metoder, der er afpasset efter vilkår og praksis i de enkelte medlemsstater, og styrke de eksisterende efter- og videreuddannelsesordninger med sigte på at imødekomme små og mellemstore virksomheders særlige behov og de ønsker, der er kommet til udtryk fra arbejdsmarkedsparterne på alle niveauer om nye former for partnerskaber;

g) at garantere alle arbejdstagere, der er statsborgere i medlemsstaterne, lige behandling i henseende til adgang til efter- og videreuddannelse;

h) at fremme den enkeltes ret til efter- og videreuddannelse på betingelser, der fastsættes af den enkelte medlemsstat.

2. Inden for en frist på to år efter vedtagelsen af denne beslutning og derefter en gang om året sender medlemsstaterne Kommissionen en rapport om, hvilke aktiviteter, der er iværksat for at gennemføre de generelle principper, herunder alle relevante oplysninger om eksisterende ordninger med sigte på at fremme efter- og videreuddannelse samt disses niveau og finansieringsformer. Disse rapporter og resuméer af dem vil blive evalueret sammen med de nationale myndigheder og i samråd med arbejdsmarkedets parter.

Artikel 6

For at give en væsentlig fællesskabsimpuls til medlemsstaternes bestræbelser på at styrke efter- og videreuddannelsen og gennem Fællesskabets bidrag at styrke de aktiviteter, der iværksætter af og i medlemsstaterne, iværksætter Kommissionen følgende tværnationale foranstaltninger:

1. Støtte til nyskabelser i efter- og videreuddannelsen.

2. Analyse, observation og evaluering af styrkelsen af efter- og videreuddannelsen samt af den forbedrede adgang til denne; prognoser over udviklingen i kvalifikationer og erhvervsfunktioner.

3. Supplerende ledsageforanstaltninger.

Disse foranstaltninger er beskrevet i bilaget.

Artikel 7

Fra 1. januar 1991 fastsættes de årlige nødvendige bevillinger til dækning af Fællesskabets bidrag til de foranstaltninger, der indgår i programmet, ved den årlige budgetprocedure. Disse bevillinger tager sigte på finansiering af de foranstaltninger, der er beskrevet i bilaget, herunder foranstaltninger med henblik på teknisk bistand på fællesskabsplan, løbende observation samt evaluering af programmet.

De bevillinger, der skønnes nødvendige i programmets to første år, opføres på de kommende års budgetter i overensstemmelse med de finansielle overslag for 1988-1992, som blev godkendt af de tre institutioner i fællesskab i juni 1988, og disse overslags udvikling.

Artikel 8

1. Kommissionen sikrer sig bistand fra Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (CEDEFOP) på de vilkår, der er fastsat i Rådets forordning (EØF) nr. 337/75 [1].

2. Kommissionen forelægger inden den 30. juni 1992 Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg samt Det Rådgivende Udvalg for Erhvervsuddannelse en interimsrapport om iværksættelsesfasen og, inden den 30. juni 1994, en endelig rapport om gennemførelsen af programmet.

Artikel 9

Kommissionen gennemfører programmet i overensstemmelse med bestemmelserne i bilaget.

Artikel 10

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

---

[1] EFT nr. L 39 af 13. 2. 1975, s. 1.

BILAG

FÆLLESSKABETS HANDLINGSPROGRAM TIL STYRKELSE AF EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE

Der iværksættes følgende foranstaltninger:

AKTION I

Støtte til nyskabelser på efter- og videreuddannelsesområdet

a) *Synergiske nyskabelser*

Fællesskabet kan støtte aktiviteter med en fællesskabsdimension samt driften af det europæiske net af tværnationale aktioner med det formål at stimulere alle former for partnerskaber, forbedre udformning, tilrettelæggelse og evaluering af efter- og videreuddannelsesforanstaltninger af særlig relevans for programmets generelle mål samt lette overførsel af viden og know how i Fællesskabet. Det påhviler medlemsstaterne at iværksætte og finansiere de egentlige tværnationale foranstaltninger og i forbindelse med fællesskabsstøtterammen at forelægge de foranstaltninger, som Den Europæiske Socialfond skal deltage i finansieringen af. Støtten til programmet har til formål at udbygge og forbedre forbindelserne mellem foranstaltningerne på fællesskabsplan gennem stimulerende aktiviteter, samarbejde og udbredelse af informationer. I forbindelse med stimulerende aktiviteter kan der ydes støtte fra Fællesskabet til:

i) et udvekslingsprogram med det formål at anspore til en hurtig udbredelse af nyskabelser på efter- og videreuddannelsesområdet og styrke den europæiske dimension i visse uddannelsestiltag med sigte på en betydelig forbedring af adgangen til efter- og videreuddannelse; Fællesskabet kan yde støtte gennem stipendier til ophold i en virksomhed eller en erhvervsuddannelsesinstitution i en anden medlemsstat for heltidsundervisere, ledere fra personaleafdelinger og repræsentanter for virksomhedernes medarbejdere samt for regionale konsortiers uddannelseseksperter;

ii) forberedende arbejde i forbindelse med udformning og iværksættelse af tværnationale pilotprojekter på efter- og videreuddannelsesområdet, eventuelt i grænseegne, i snævert samarbejde med virksomheder og grupper af virksomheder i forskellige medlemsstater; projekterne skal bidrage til at fremme overførslen af viden og know how i Fællesskabet, især for at imødekomme små og mellemstore virksomheders behov og de skal udformes under hensyntagen til konsekvenserne af virkeliggørelsen af det indre marked og centreres om følgende emner: arbejdstagernes geografiske mobilitet, tilvejebringelse af lige muligheder for mænd og kvinder, evaluering af de fremtidige behov med hensyn til erhvervsfunktioner og kvalifikationer samt iværksættelse af uddannelser med en fællesskabsdimension.

b) *Sektorielle undersøgelser af uddannelsesplaner*

Fællesskabet kan støtte sektorielle undersøgelser af uddannelsesplaner, især om følgende emner: metoder til udarbejdelse af uddannelsesplaner på virksomhedsniveau, lønsomhedsanalyse af uddannelsen på virskomhedsniveau, virksomhedsaftaler og -praksis samt gængse fremgangsmåder ved udvidelse af uddannelsestilbud og forbedring af adgang hertil for arbejdstagere med ringe kvalifikationer, deltidsbeskæftigelse og usikre ansættelsesforhold.

c) *Fællesskabets finansielle bidrag*

Dette begrænses til de direkte udgifter til de aktiviteter, der er omfattet under a) og b). Fællesskabet kan dække ugifterne til forvaltning af det europæiske net samt samarbejdsaktiviteterne (konferencer, seminarer, workshops) og til udbredelse af informationer (publikationer, videobånd); til stimuleringsaktiviteterne, nærmere betegnet besøgsstipendierne, begrænses Fællesskabets bidrag til de direkte mobilitetsudgifter og kan ikke overstige et beløb på 7 500 ECU pr. stipendium og pr. stipendiemodtager til besøg af indtil tre måneders varighed. Til det forberedende arbejde i forbindelse med udformning og iværksættelse af tværnationale pilotprojekter på efter- og videreuddannelsesområdet, bl.a. i grænseegne, begrænses Fællesskabets bidrag til 50 % af de tilskudsberettigede udgifter med en øvre grænse på 100 000 ECU om året pr. projekt til tværnationale projekter, bl.a. i grænseegne, af en maksimal varighed på to år.

Fællesskabet kan afholde udgifterne til tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af sektorielle undersøgelser med en øvre grænse på 0,5 mio. ECU pr. undersøgelse for hele dennes varighed.

AKTION II

Analyse, evaluering og prognoser

a) *Metode til analyse af gennemførelsen af de generelle principper*

Til støtte for medlemsstaternes rapporter om gennemførelsen af de generelle principper agter Fællesskabet med bistand fra EUROSTAT, sideløbende med en forbedring af de eksisterende statistiske instrumenter og indsamlingen af data, at iværksætte en undersøgelse af efter- og videreuddannelsen. Med denne undersøgelse ønsker man bl.a. at fremskaffe basisoplysninger om antallet af deltagere, uddannelsesforløbenes længde, opnået uddannelsesniveau, uddannelsesudgifterne og finansieringsformen.

b) *Analyse af overenskomstpolitikken på efter- og videreuddannelsesområdet*

Fællesskabet har til hensigt at støtte udarbejdelsen af en sammenhængende analytisk oversigt over praksis, overenskomstbestemmelser samt kollektive overenskomster og aftaler om efter- og videreuddannelse på alle niveauer af overenskomstpolitikken i medlemsstaterne. Denne oversigt skal gøre det muligt at finde frem til og udbrede kendskabet til nyskabende overenskomstaftaler.

Med henblik på at anspore til en øget anvendelse af nyskabende overenskomstaftaler kan Fællesskabet gennem stipendier støtte udvekslinger af personer, der beskæftiger sig med arbejdsmarkedsrelationer (medlemmer af arbejdsmarkedsorganisationer), således at de kan besøge en af arbejdsparternes organisationer eller et paritært organ i en anden medlemsstat.

c) *Prognoser over udviklingen med hensyn til kvalifikationer og erhverv*

På grundlag af det arbejde, CEDEFOP allerede har udført på dette område, kan det overvejes at give en række højt kvalificerede eksperter med særlig indsigt i analyse af og prognoser over udviklingen i kvalifikationer og erhvervsfunktioner til opgave, med bistand fra CEDEFOP, at søge at fremme sammenligneligheden og konvergensen mellem de metoder, der anvendes til at analysere uddannelsesbehovene og udviklingen på arbejdsmarkedet, samt at udarbejde en fælles analysemetode.

d) *Fællesskabets finansielle bidrag*

Dette begrænses til de direkte udgifter til de aktiviteter, der er omtalt under a), b) og c). Fællesskabet kan dække omkostningerne til EUROSTAT's undersøgelser, de analytiske oversigter over overenskomstaftaler og prognoser over kvalifikationer og erhvervsfunktioner. Fællesskabets finansielle bidrag til udvekslingsstipendier begrænses til de direkte mobilitetsudgifter og kan ikke overstige et beløb på 7 500 ECU pr. stipendium og pr. stipendiemodtager, til udvekslinger af højst tre måneders varighed.

AKTION III

Supplerende ledsageforanstaltninger

Ledsageforanstaltningerne omfatter tilsyn med gennemførelsen af programmet, teknisk bistand og evaluering af gennemførelsen af programmets generelle mål samt samråd med de for uddannelsen ansvarlige personer hos myndigheder, arbejdsmarkedsparter og i virksomheder.

Fællesskabets finansielle bidrag kan udgøre indtil 100 % af de faktiske udgifter.